

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора,
Заслуженого працівника освіти України ДУБИНСЬКОГО Олега
Юрійовича на дисертацію ПЕТРУНЯКА Євгена Васильовича на тему
«Адміністративно-правове забезпечення протидії корупції у фінансовій
сфері», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 081 – Право**

Актуальність обраної теми. Обрана Є. В. ПЕТРУНЯКОМ тема дослідження, яка присвячена теоретичному обґрунтуванню природи адміністративно-правового забезпечення протидії корупції у фінансовій сфері, є надзвичайно актуальною в умовах сучасної правової реальності. Корупція залишається однією з ключових перешкод на шляху до ефективного функціонування державних інституцій та забезпечення економічної стабільності. Особливо це стосується фінансової сфери, яка є базовою для розвитку будь-якої держави.

Теоретичне осмислення адміністративно-правових механізмів протидії цьому явищу дозволяє не тільки виявити слабкі місця чинного законодавства, але й запропонувати дієві інструменти для його вдосконалення. У цьому контексті авторська спроба розкрити природу такого забезпечення та його складові є вкрай важливою для формування нових підходів до боротьби з корупцією.

Як слушно зазначає дисертант, попри те, що Україна має розгалужену нормативно-правову базу для боротьби з корупцією, яка включає і національне законодавство, і міжнародні стандарти, а також створила систему спеціалізованих органів щодо протидії та боротьби з корупцією, існує низка невирішених питань, які суттєво впливають на ефективність антикорупційних заходів. Ключовими з них, зокрема, є питання незалежності судової системи, ефективності діяльності антикорупційних органів та необхідності подальшого вдосконалення законодавства. Отож, ці проблеми

стосуються й інституційної ефективності, і забезпечення реальної незалежності антикорупційних органів та судової системи.

Вказане вище, а також фрагментарність наукових розробок щодо змісту адміністративно-правового забезпечення протидії корупції у фінансовій сфері зумовлюють актуальність обраної теми, її важливе наукове і практичне значення.

Зважаючи на це, тема дисертації Є. В. ПЕТРУНЯКА є актуальною та відповідає потребам і вимогам часу, динаміці розвитку адміністративного права та процесу України.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових результатів.

Сформульовані в дисертації наукові положення, висновки і рекомендації є достатньо обґрунтованими з точки зору методології наукового дослідження та логіки викладення матеріалу. Вони були отримані шляхом кропіткої роботи над науковими джерелами, в яких висвітлюються і прикладні питання протидії корупції у фінансовій сфері, й аспекти адміністративного регулювання та адміністративного провадження, зокрема адміністративної та фінансової відповідальності за корупційні правопорушення, вчинені у фінансовій сфері, з обов'язковим урахуванням інтересів фізичних і юридичних осіб як учасників усіх суспільних відносин.

Аналіз змісту роботи свідчить про те, що дисертація є науковою, прикладною, самостійною, завершеною, аргументованою, комплексною роботою, має високий науково-теоретичний і прикладний рівень. Вдала структура побудови дисертації свідчить про науково вивірений підхід до вирішення поставлених завдань і досягнення мети дослідження.

Високий рівень наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження забезпечено використанням значного обсягу літературних джерел, нормативних актів, що налічує 271 найменування, узагальнених практичних матеріалів, відповідних наукових методів. Автор проаналізував значну кількість джерел, в яких відображено механізми адміністративно-

правового забезпечення протидії корупції у фінансовій сфері, прикладні аспекти процесу забезпечення контролю за фінансовими потоками, запровадження прозорих процедур та ефективних механізмів моніторингу.

Запропонована тематика на сьогодні виключно фрагментарно розглядалася в науці адміністративного права. Науковцями розроблені теми загального спрямування щодо протидії корупції, але визначенню проблеми адміністративно-правового забезпечення протидії корупції у фінансовій сфері приділено фрагментарну увагу.

Регулювання суспільних відносин ставить перед науковцями у галузі адміністративного права завдання розроблення механізмів і концепцій удосконалення діяльності щодо адміністративно-правового забезпечення протидії корупції у фінансовій сфері. В цьому визначається наукова новизна дослідження здобувача.

Основними нормативно-правовими актами, які склали нормативну базу дослідження є Конституція України законодавчі акти України, акти Кабінету Міністрів України та Міністерства юстиції України, НАБУ тощо.

Використані в роботі загальнонаукові та спеціально-наукові методи дослідження (індукція та дедукція, аналіз і синтез, діалектичний підхід, логіко-семантичний та історичний, системно-структурний та порівняльно-правовий, системно-функціональний, соціологічний, статистичний та формально-юридичний методи) дали змогу на належному рівні проаналізувати відповідну нормативно-правову базу України, зарубіжних країн та міжнародно-правові акти у досліджуваній сфері. Це дозволило дисертантові сформулювати низку важливих наукових прикладних і теоретичних положень, висновків і рекомендацій.

Всі розділи і підрозділи дисертації написані у відповідності до поставленої мети і завдань наукового дослідження. Дисертація відрізняється не тільки чіткою логічною структурою, але й однозначною ідеологією стосовно необхідності впровадження її результатів в науку і практичну діяльність щодо адміністративно-правового забезпечення протидії корупції у

фінансовій сфері.

В розділах дисертант проводить детальний аналіз стану наукової розробленості та вихідних методологічних основ дослідження адміністративно-правового забезпечення протидії корупції у фінансовій сфері (с. 30-43); вивчає фінансову сферу як найбільш вразливу складову економічної системи до впливів та ризиків корупційного спрямування (с. 44-67). Аналізує генезу та особливості формування правового регулювання, спрямованого на протидію корупції у фінансовій сфері (с. 70-94); характеризує ключові аспекти адміністративної та фінансової відповідальності за корупційні правопорушення, вчинені у фінансовій сфері (с. 95-111); розглядає діяльність органів, уповноважених протидіяти корупції у фінансовій сфері (с. 112-127). Особливий акцент зроблено на дослідженні забезпечення фінансової безпеки як складової економічної безпеки у контексті протидії корупції (с. 128-140); вивченню досвіду зарубіжних країн щодо протидії корупції у фінансовій сфері (с. 141-168). Проведений аналіз дозволив сформулювати окремі позиції стосовно удосконалення законодавства України, що визначає основи адміністративно-правового забезпечення протидії корупції у фінансовій сфері (с. 169-190), що стали цінними надбаннями проробленого дослідження.

У висновках дисертантом викладаються науково-обґрунтовані положення щодо визначення на підставі аналізу доктринальних і нормативних джерел щодо місця і ролі адміністративно-правового забезпечення протидії корупції у фінансовій сфері.

Загальний аналіз змісту роботи свідчить про високий рівень наукової підготовки автора та його глибоку обізнаність з теоретичними і практичними проблемами тематики, що досліджувалась. Це відобразилось на змістовності та високому науковому рівні проведеного дослідження і практичному значенні щодо впровадження отриманих результатів у практику діяльності суб'єктів запобігання корупції в фінансовій сфері та науку адміністративного права.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження, наукових оцінок, пропозицій та рекомендацій, теоретичних узагальнень і висновків, які складають основний зміст дисертації Є. В. ПЕТРУНЬКА, значною мірою зумовлюються актуальністю дослідження та обраним напрямом. Дисертація є однією з небагатьох наукових робіт, присвячених дослідженню адміністративно-правовому забезпеченню протидії корупції у фінансовій сфері в сучасних умовах. Чітко визначеними, обґрунтованими є об'єкт і предмет, завдання та структура дисертаційної роботи.

В результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем.

Отримані результати можуть бути використані в подальшій науковій розробці проблематики адміністративно-правового забезпечення протидії корупції у фінансовій сфері.

Значення результатів дослідження для науки та практики

Висунуті та обґрунтовані в роботі положення та рекомендації становлять значну наукову цінність, що має суттєве значення для правової науки в контексті захисту прав і свобод людини і громадянина. Тема роботи відповідає пріоритетним завданням держави в галузі вдосконалення прийомів та методів протидії корупції у фінансовій сфері.

Сформульовані у дисертації наукові положення та рекомендації можуть бути використані: у наукових дослідженнях та розробках теоретичних положень, пов'язаних із запобіганням корупції у ключових фінансових секторах, таких як бюджетна та банківська системи, а також у процесах публічних закупівель, зокрема в оборонній сфері; висновки та рекомендації можуть стати прикладними для подальших наукових досліджень у галузі адміністративного права та процесу; можуть застосовуватись компетентними органами (посадовими особами) – суб'єктами протидії корупції, з метою забезпечення реалізації та дотримання

норм фінансового контролю і вирішення важливих питань, що стосуються запобігання корупції в фінансовій сфері, через планомірну роботу органів, які уповноважені на неї, та безкомпромісне притягнення до відповідальності усіх осіб, які вчинили корупційні правопорушення у відповідності з чинним законодавством.

Дискусійні положення дисертації. Підкреслюючи достатню виваженість та аргументованість висновків і рекомендацій, належний рівень і практичне значення дисертації Є. В. ПЕТРУНЯКА, водночас, у роботі можна виокремити деякі дискусійні моменти, а саме:

1. Погоджуючись із загальним висновком дисертанта про вагомість впровадження прозорих механізмів моніторингу та контролю за витратами бюджету, зокрема через цифровізацію бюджетних процесів та розширення доступу громадськості до інформації про використання державних коштів, потребує уточнення позиції щодо практичної складової цього механізму у системі адміністративно-правового забезпечення протидії корупції у фінансовій сфері.

2. Цікавою є позиція автора щодо того, що адміністративна та фінансова відповідальність за корупційні правопорушення у фінансовій сфері є важливими елементами системи протидії корупції. Водночас, підтримуючи тезу про те, ефективне застосування цих видів відповідальності потребує не лише вдосконалення нормативно-правової бази, але й узгоджених дій усіх суб'єктів, залучених до боротьби з корупцією, автору доцільно було б деталізувати, що він має на увазі в узгодженні таких дій.

3. Досить слушними видаються положення, які стосуються діяльності суб'єктів протидії корупції у фінансовій сфері, їх ролі та місця у цілісній системі боротьби з корупцією. Водночас, не зайвим було б подати своє бачення щодо впливу політики держави, що відображається на діяльності органів та їх посадових осіб, уповноважених забезпечити реалізацію національної антикорупційної правової політики держави у сфері запобігання

і протидії корупції, зокрема у фінансовій сфері.

4. Аналізуючи досвід зарубіжних країн щодо протидії корупції у фінансовій сфері, дисертант доволі розлого торкається цього питання. Відтак, з окремих тез автора випливає, що він схиляється до жорсткої антикорупційної політики та досвіду певних держав, що побудували таку політику саме на таких засадах. Тож хотілося б почути думки автора з цього питання більш конкретизовано.

Однак, визначені зауваження не позначаються на теоретичному і практичному значенні одержаних результатів, високому науковому рівні дисертації, її комплексності, самостійності, науковій новизні та обґрунтованих висновках. Згадані зауваження викликані дискусійним характером порушених автором проблем і можуть бути висвітлені ним у подальших дослідженнях.

Відображення результатів дисертаційного дослідження. Зміст дисертаційного дослідження повною мірою відображений у 9 наукових працях, зокрема в 3 одноосібних статтях, що опубліковані у фахових виданнях України, а також у 6 тезах доповідей на науково-практичних заходах.

Висновок

Оцінка змісту дисертації, її завершеність загалом, оформлення. Дисертаційне дослідження ПЕТРУНЯКА Євгена Васильовича на тему: «Адміністративно-правове забезпечення протидії корупції у фінансовій сфері» є самостійним завершеним науковим дослідженням. Положення та висновки роботи автора отримані ним особисто, вони є обґрунтованими, містять наукову новизну. При здійсненні дослідження автором було досягнуто поставленої мети та виконано сформульовані завдання. Вивчення матеріалів дисертації свідчить про її пошуковий характер, творчий підхід

автора до вирішення поставлених завдань.

Результати дослідження дисертанта відрізняються змістовністю теоретичного матеріалу, обґрунтованістю і достовірністю, доведеністю і грамотністю, повною мірою вирішують поставлену мету. В опублікованих працях автора повною мірою відображені основні положення дисертаційної роботи.

Основні положення дисертації, що задекларовані здобувачем, містять елементи наукової новизни. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам.

Наукові положення, висновки та рекомендації повністю обґрунтовані та аргументовані, містять наукову новизну та отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли своє відображення всі положення дисертації.

Отже, дисертаційна робота на тему «Адміністративно-правове забезпечення протидії корупції у фінансовій сфері» відповідає Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – ПЕТРУНЯК Євген Васильович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

**професор кафедри морського та господарського права
факультету морського права Національного університету
кораблебудування імені адмірала Макарова,
д.ю.н., професор, Заслужений працівник
освіти України**

Олег ДУБИНСЬКИЙ